

MENEDÉKHELYEK

Juhász Csilla és párja, *Robi* a szabadság elkötelezett vándorai. A teleket általában Mexikóban töltik – kisfiuk is itt született –, május környékén pedig hazaköltöznek a Csobánc melletti Bács-hegyen nemrég vásárolt tanyájukra, ahol az esővizet ciszternában gyűjtik, az áramot napelem biztosítja, a mindennapi betevőt pedig a kertben megtermelt növények és gyümölcsök jelentik.

◆ „Van egy hely, ami hihetetlen, hogy még létezik... Egy forró vízű forrás, amely egy kis folyó mellett tör fel a föld mélyéről. Egy kis ösvény vezet ide a folyó mentén, kb. egy óra gyalogútra a legközelebbi falutól. A folyón hatszor kell keresztülgázolni, mire elérjük a forrást. Akárhányszor érkezem meg ide, mindig ez visszhangzik a lelkemben: a hely, ahol Isten lelke lebeg a vizek felett.” Csilla így osztotta meg a mexikói hétköznapokat nemrég a legnagyobb közösségi oldalon. A történet azonban nem idén télen, hanem 1987-ben kezdődött, amikor Csilla 16 évesen autodidakta módon jogázni kezdett, de lelkesedése egy idő után abbamaradt. Egyetemi évek következtek, három diplomát szerzett (köztük angol szakfordítóit és geográfust), majd Miskolcra költözött, ahol egy utazási irodánál kezdett dolgozni túravezetőként. Ekkor érkezett haza Robi, aki akkoriban masszázsterapeuta, tengerikajak-oktató és túravezető volt Mexikóban.

Az első találkozás után szerelmesek lettek. Csilla felmondott új munkahelyén, hogy Robi után mehessen Amerikába. Valamikor a kétezres évek elején történt mindez, azóta is együtt vannak. Csilla továbbképezte magát jogából Indiában, így már oktatóként is dolgozik, Robi pedig több évtizedes természetgyógyászati ismereteit használva számos embert kezel a világ olyan tájain is, ahol modern orvostudomány nincs, vagy alig van jelen. Számos helyen megfordultak az elmúlt 15 évben – többek közt Patagóniában, Délkelet-Ázsiában, de jellemzően Norvégiában és Mexikóban vállalnak munkákat.

A SZABAD ÉLET AZ, AMIKOR A LELKEDET NEM ADOD EL, ÉS NEM CSINÁLSZ RABOT MAGADBÓL.

„Nagyon fontos számukra az, hogy hogyan éljek meg a szabadságot. Az őket bemutató képriportom nyomán egy internetes portál neohippiként jellemezte őket. A szöveg társul egyfajta negatív konnotáció is ingyenélésről, céltalanságról, pedig Robiék esetén közel sem erről van szó: a természettel összefonódva szeretnek eltölteni életük legtöbb pillanatát. Ahogy Csilla szokta mondani, a szabad élet az, amikor a lelkedet nem adod el, és nem csinálsz rabot magadból” – mesélte lapunknak Bácsi Róbert László fotóriporter, képszerkesztő (HG Media), aki évekkal ezelőtt ismerte meg Csillát és Robit. „2014-ben sziklamászó barátaim hívtak, hogy látogassuk meg Norvégiában élő ismerőseiket. Egyhetes autózás után érkezünk meg egy észak-norvégiai félszigetre, ahol Robi tengerikajakozást oktatott. Nagyon jó barátságba kerültünk, és terveztem, hogy vele tartok, dokumentálom az egyik útját, Robi ugyanis időnként több ezer kilométeres kajakos expedíciókra indul az európai partok mentén.”

De az élet máshogy alakította, a két Róbert tengeri kajakozásából szárazföldi történet lett a Káli-medencében. A Szebeni András fotóművész szervezésében megvalósult tapolcai alkotótelepre Bácsi Róbertet is meghívták 2016-ban. Témakeresés közben jutott eszébe, hogy a Norvégiában megismert Csilla és Robi nemrég vásároltak egy tanyát a közeli Bácshegyen, így minden lehetőség adott volt, hogy dokumentálja életüket. Közel két héten át fényképezte a pár életét, és azóta is rendszeresen visszajár hozzájuk. Mint mondja, „Csilla és Robi találtak végre itthon egy olyan helyet, ahol megvan az a béke és nyugalom, amihez az elmúlt 12 évben hozzászoktak a világ más tájain. Nagyon szeretik a Bács-hegyi tanyát, Robi a szőlőt műveli, Csilla a zöldségeskertet. Káptalantótiban jogafoglalkozásokat tartanak, Robi a vasárnapi piacon zenél, és mivel évtizedek óta gyakorló természetgyógyász és masszőr, kezeli azokat, akik megbíznak ezekben a módszerekben.” Bár amióta kisfiuk megszületett, szeretnének itthon maradni, az idáig vezető út rögös: kis házuk nem alkalmas a zord telekre, ezért pénzt gyűjtenek, hogy fel tudják újítani. Az elmúlt telet Mexikóban töltötték, de Robi nyaranta is elutazik egy-két hétre Norvégiába túrákat vezetni, hogy pénzt rakhassanak félre.

Bácsi Róbert a kisfiú, Zen születésének történetével zárja beszélgetésünket. „Csilla 45 évesen lett várandós. A második, harmadik hónapban rengetegett biciklizett, a negyedik hónaptól kezdve napi több kilométert gyalogolt, az ötödik hónaptól mindennap úszott. Közben napi szinten folytatta a joggyakorlást, sok csípőnyitó és csípőlazító gyakorlattal, amiből a legfontosabb a széles, mély terpeszben való guggolás volt. 2015 őszén érkeztek meg Mexikóba, ahol azonnal elkezdték keresni a megfelelő helyet a szüléshez. Egy Ela nevű bábához irányították, aki férjével 30 éve vezet egy helyet El Refugio, azaz Menedékhely néven, 2600 méter magasan a San José del Pacíficohoz közeli hegyekben. Olyan embereket fogadnak, akik mind fizikailag, mind lelkileg gyógyulni akarnak, és helyet adnak olyan szülőknek is, akik a világ zajától távol, csendben és nyugalomban szeretnék világra hozni gyermeküket. Itt született meg a kisfiú természetes körülmények között, egy kis házikóban, ahol két és fél hónapot töltöttek. A biztonságot a német származású bába 30 éves tapasztalata jelentette és az egy órányira található kórház, ha esetleg komplikáció merülne fel.” ♦

SZÖVEG –
HORVÁTH PÁL filozófus

SOROZAT –
MAGYAR PÉLDAKÉPTÁR

HORVÁTH
PÁL ÚJ
SOROZATA

A VÉRTANÚ PÜSPÖK

A 20. század semmivé tette a magyar keresztényeknek azt a reményét, hogy a vértanúk ideje végérvényesen lejárt, hiszen a világháború, majd az azt követő kommunista uralom szomorú módon a mártírok idejének bizonyult. A napokban emlékezünk a magyar egyház közelmúltjának egyik vértanújára, *Apor Vilmosra*, Győr egykori püspökére.

◆ SZÁMONTARTOTT ŐSÖK

Apor Vilmos egy magát az Árpád-korig visszavezető erdélyi főúri család gyermekeként született 1892-ben, Segesváron. A hagyomány szerint Apur nevű székely ősök emelte az államalapítás idején Bálványos várát, 1200 után pedig az Apor-család története már az oklevelek jóvoltából is nyomon követhető. A családi birtok központja idővel Torjára került át, a reformáció idejétől pedig a katolikus hit mellett szilárdan kitartó nemzedékek Székelyföld leggazdagabbjai közé tartoztak. Bárói címet Altorjai Apor Péter nyert 1713-ban, utódai pedig magas közigazgatási, közjogi méltóságokra jutottak.

Apor Vilmos apja, Gábor is volt főispán, majd államtitkár a bécsi Királyi Személye Körüli Minisztériumban. Gróf Pálffy Fidélával kötött házasságából kilenc gyermek született, akik közül öt érte meg a felnőttkort. A család az 1890-es évek derekától az apa hivatali kötelezettségeinek megfelelően Bécsben élt, az ifjú Vilmos viszont a kálcsburgi és a kalocsai jezsuita gimnáziumoknak volt a diákja. Apja váratlan halála után az anyagi gondok közé kerülő család többször is költözött, míg végül Mosonban állapodott meg.

PAPI SZOLGÁLAT

Ekkor Vilmos már lélekben elkötelezte magát a papi hivatás mellett, és döntését sikerült anyjával is elfogadtatnia. 1910-ben jelentkezett kispapnak a Győri Egyházmegye szolgálatára. Teológiát Innsbruckban tanult, és 1915-ben szentelték pappá. Káplánként (vagyis a plébánost segítő papként) egy évet Gyulán töltött, hitoktatói és börtönlelkészi szolgálatot is végelve.

Ezt követően rövid ideig aulista (egyházi hivatali tisztségviselő) volt Győrben, majd tábori lelkész a világháború forgatagában. A háború vége előtt került Nagyváradra a szeminárium spirituálisaként (a lelki élet irányítójaként) és a dogmatika tanáraként, ezt pedig még 1918-ban követte plébánosi kinevezése korábbi kápláni szolgálata színhelyére, Gyulára. Itt 1941-ig több mint két évtizedet töltött.

Jó gazdaként, lelkiismeretes pásztorként viselte gondját híveinek. Nagy szociális érzékenységgel karolta fel a rászorulókat, megszervezte a karitatív munkát, népkonyhát működtetett. Szívesen foglalkozott a gyerekekkel, akiket hitre és emberségre nevelt, szervezett énekkart, buzgón látogatta a családokat, a betegeket. Ajtaja mindig nyitva állt a hívek előtt, akiknek, ha kellett, az utolsó fillérjét is odaadta. Soha nem érezte az egyszerű hívő emberekkel arisztokrata származását, osztozott gondjaikban, amit a hívek szeretetükkel viszonoztak. Már javában tombolt a II. világháború, amikor 1941-ben új korszak kezdődött az életében.

EMBER AZ EMBERTELENSÉGBEN

Az év elején XII. Pius pápa a Győri Egyházmegye püspökévé nevezte ki. Püspökként is szociális érzékenység, közéleti elkötelezettség és segítő, oltalmazó szándék vezette. Így lett alapítója a Katolikus Szociális Népmozgalomnak, ezért támogatta a győri munkáslakás-építési programot, fontolgatta a földreform gondolatát. Egyike volt azoknak a főpásztoroknak, akik a színtalpak mögött a háborúból való mielőbbi kilépést sürgették, sőt, bátyja, Bárány Apor Gábor révén pedig, aki az ország vatikáni követeként a Kállay-kormány diplomáciai kezdeményezéseit támogatta, részese volt

„A KERESZT MEGERŐSÍTI A SZELÍDET, ÉS MEGSZELÍDÍTI AZ ERŐSET.”

(Apor Vilmos püspöki jelmondata)

Horthy kormányzó háborúból való sikertelen kiugrási kísérlete előkészítésének is.

Bőséges információkkal rendelkezett Róma béke-kezdeményezéseiről, a háborús kilátásokról és a zsidóság ellen elkövetett bűntettekről. Éppen ezért vezető szerepet vállalt a katolikus egyház zsidómentő akcióiban; a Magyar Szent Kereszt Egyesület elnökeként lépett fel a faji törvények ellen, az azok alapján zsidónak minősülő keresztények érdekében – memorandumokat is készített ebben az ügyben –, és emellett jó szívvel adta ki a keresztelési engedélyeket magukat menteni akaró zsidók számára. Birtokain úgy intézkedett, hogy az üldözöttek menedékre leljenek. A püspöki kar tagjaként és közéleti szereplőként határozottan emelte fel a szavát a gettó, a deportálás ellen a német és a nyilas hatóságoknál; nem ő tehetett róla, hogy kevés sikerrel. A Szálasi-kormány ellenében, amely egy idő után már letartóztatását tervezte, valódi véd- és dacsövetséget kötött Shvoy Lajos fehérvári, Mindszenty József akkor még veszprémi püspökkel, Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapáttal, és csak azt fájlalta, hogy nem sikerült elérnie a magyar püspökök közös és nyilvános fellépését a rombolással, üldözéssel, barbársággal szemben. Beszédeiben, írásaiban kimondta, hogy nem keresztény az, aki mások vallási, faji alapon való üldözésének részese, közben pedig már azt tervezgette, miként lehet a háború után az anyagi, szellemi és lelki értelemben sebzett nemzetet talpra állítani.

SZEMTŐL SZEMBEN

Amikor a front 1945 tavaszán elérte Győrt, a helyén maradt, és a Püspökvár pincéibe gyűjtötte a menedéket keresőket, öregeket, nőket, gyermekeket. A szovjet csapatok 1945. március 28-án vették birtokukba a várost. A következő napokban a feletteseiknek sem engedelmessé orosz katonák németek után kutatva, valójában azonban rablás, zabrlás, dorbézolás, nőkkel való erőszakoskodás szándékával részegen kóboroltak a városban, és többször is behatoltak a Püspökvár pincéjébe. Apor szemtől szemben fogadta őket. Azok hol visszahőköltek határozott fellépése láttán, hol tisztelettel fogadták és elsomfordáltak, mások fenyegetőztek, erőszakoskodtak, de a püspöknek ideig-óráig sikerült az általa oltalmazottakat megvédenie. A városparancsnokságtól hiába kért védelmet, március 28-án este újabb részeg katonák törtek a pincére, nőket követelve. Apor kiutasította őket, a távozók egyike azonban egy géppisztolysorozattal búcsúzott. A püspököt gyomorlövés érte.

Papjai kórházba vitték, ahol megoperálták. Másnap jobban volt, ám a fertőzés, a hasnyálmirigy gyulladása erősebbnek bizonyult, így április 2-án, a szentségekkel megerősítve visszaadta életét a Teremtőnek. A karmeliták városi templomában temették el. Bár szentté avatási eljárása 1946-ban megindult, a hívő emberek pedig emlékezetükben hűségesen őrizték, de halála körülményei miatt a kommunista hatalom parancsa szerint több évtizedig hallgatni kellett róla.

Újratemetésére a püspöki székesegyházban csak a hatóságokkal való hosszú huzavonát követően, szinte titokban, 1986-ban kerülhetett sor, II. János Pál pápa pedig a rendszerváltás után, 1997-ben a hősiesség lelkipásztori kitartás, az önfeláldozó szeretet hőseként a boldogok sorába emelte. Szentté avatási eljárása ma is tart. Azóta már terek, utcák, köztéri szobrok vagy a váci Apor Vilmos Főiskola neve idézi az önfeláldozó kitartás és emberszolgálat modern mártírjának alakját. ♦

SZÖVEG –
PÁCZAI TAMÁS

SOROZAT –
VILÁG-KÉP

SCELTE

Scelte, azaz „választások” olaszul. Kicia Randagia lengyel fotográfus Siria nevű kislányának története arról, hogyan él két teljesen eltérő európai kultúrában és életforma szerint.

Kép: Kicia Randagia, Poland, Shortlist, ZEISS Photography Award

◆ „Siria nemcsak két különböző országban, hanem két különböző világban nő fel. Nagyon jól érzi magát szülővárosában, Rómában, pár évesen önállóan is eligazodik a fejlett nagyváros világában. De minden nyáron eltöltünk két hónapot a lengyelországi szülőfalumban, ahol az ízig-vérig nagyvárosi lányom teljesen megváltozik: mezítláb jár, beszélget a szomszédnénikkel, segít terelni a birkákat” – nyilatkozta róla édesanyja, Kicia Randagia. Vidéken a kislány eszi a málnát a bokorról, nem hiányzik neki a gyorsétterem. „Kezdetben nagyon meglepődtem, de úgy tűnik, hogy Siriának mindkét világ tökéletesen megfelelő. Viszont arra nagyon kíváncsi vagyok, hogy melyiket fogja választani, amikor felnő.”

Ezt a különös kettős életet, egy gyermek öntudatlan identitáskeresését dolgozta fel képpárokból álló sorozatában a fiatal lengyel fotóriporter.

A képeken költőien jelenít meg hétköznapi élethelyzeteket az eltérő kultúrákból: Siria a lengyel faluban lóháton pihen, Rómában egy buszmegállóban; a lengyel faluban egérrel, Rómában okostelefonnal játszik; itt szedret majszol a kerítés tövében, ott hamburgert gyorsétteremben; a lengyel faluban őzikét etet, Rómában a tigris nézi őt az állatkertben.

Kicia Randagia Scelte című fotósorozatát a Zeiss Photography Award 2018-as pályázatán díjazták. A rangos pályázat győzteseinek munkáit Londonban (Somerset House) állítják ki a Sony World Photography Awards pályázat győztes munkáival együtt. Bővebb infó a kiállításokról: www.worldphoto.org, a fiatal lengyel fotós képeit Siriáról pedig a honlapján (www.kiciarandagia.com) is megtekinthetjük. ◆

